

شماره ۱۰۵۱/۱۰۴۱
۱۳۵۱

پایان نامه

دانشگاه ملی ایران

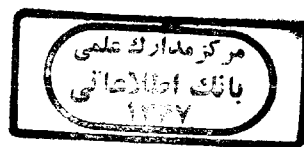
دانشکده ادبیات و علوم انسانی

موضوع پایان نامه

از دیدگاه جمعیت و مشکلات ناسانی ایران

پروفسور از : محمدرضا خدادادپورست

سال تحصیلی ۱۳۵۱ - ۱۳۵۲

اعتماد راهنما

جناب آقای دکتر اطم

۹۰۷

لطفاً قبل از مطالعه اطلاق زیر را تصحیح بنویسید:

صفحه	صطر	قسط	صحیح
۵	ششم	جنس	جنسی
۱۴	ششم	صده	صده
۱۵	چهارم	حواد	مراد
۲۰	نهم	ضمر	هنر
۲۲	سوم	میتواند	بتواند
۲۴	بازدهم	چنین خواهد کرد	چنین خلاصه کرد
۲۶	بانزدهم	تکمیل	تکملی
۳۵	چهاردهم	گان	کودگان
۴۷	هشتم	رسی	رسی
۴۹	هفتم	قصه	قصه
۵۲	دوم	میدهد	دهد
۵۴	بازدهم	سینتی	سینن
۵۵	پنجم	بدلایل	بدلایلی

تعمیرات

مسئله جمعیت و افزایش شدید آن از جمله مسائل حاد و حیاتی است که اکثر کشورهای
پایتان دست به گریبان می باشد .

بطور ازن کلیم و تقدیم این رساله نشان دادن اهمیت مسائل جمعیتی و از یاد جمعیت
است که از ملاحظات عمده مملکت ، بطور اخص و جامعه بشری بطور اعم بشمار میرود .

ذکر این نکته حائز اهمیت است که " نفوس روی زمین در سال ۲۱۰۰ معادل ۲۱ میلیارد -
و در سال ۲۲۰۰ برابر ۱۲۰ میلیارد خواهد بود " ^۱ و شبیه آن نیست که در طول این مدت -
فصولات تازه ای پیدا شده و از افزایش سریع جمعیت جلوگیری خواهد کرد . این وضع فعلی
است که خطرناک می باشد .

در شرایط کنونی برای بسیاری کشورها ۲۰ تا ۳۰ ساله نوساناتی معادل یک ناهمه
واقعی خواهد بود .

اگر هم طبیعت خود بخود مساله افزایش جمعیت را حل نکند باید از هم اکنون بتفکیر
راه حلی برای این مشکل باندیشیم . با اینحال بطور بسیاری از صاحب نظران تعداد موالید فقط
بمدار تحقق فصولات وسیع اجتماعی و اقتصادی و ارتقاء سطح زندگی میسر خواهد بود .

۱- کشورهای توسعه نیافته - نوشته
EVE SLEBOCKA ترجمه
هوشنگ بهاروندی .

کشور ما که در سالهای اخیر دستخورد محو و بسیاری شده است ساله جمعیت را نیز همانند سایر سالها مهم دیگر مورد بررسی و تحقیق قرار داده است و به دنبال این بررسیها و تحقیقات لزوم اجرای برنامه بهداشت و تنظیم خانواده و مبارزه دیگر برنامه های - نظیر آن مورد تأکید و تاکید قرار گشته که نتایج درخشانی از آن بدست آمده است.

همانطور که ذکر شده هدف این کوشش تا جزی تنها عن اهمیت موضوع سال جمعیتی بوده است و چون این دفتر از مجموعه مطالعات که به سالهای مختلف و در طیوبات و گنسیب گوناگون بطبع رسیده تشکیل شده است ، از این رو همه مطالب آن یکدست نیست و از تکرار نیز برخوردار نمی باشد و در مواردی حتی با ارتقا همراه است که به چند سال قبل مربوط میشود بهر حال امید است که این سعی مختصر برای طالبان آن طیف و موثر واقع گردد .

در اینجا جای دارد که از صافی جناب آقای دکتر اطم که مشوق و راهنمای من در این

مهم بوده اند صمیمانه تشکر و سپاسگزاری نمایم .

محمد خداپرست

"طبیعت او بر چگونگی علمی جمعیت"

تا قرن نوزدهم شماره زیادی بر افزایش جمعیت بوده . بطوریکه در قرن هجدهم
 اقتصاددانان تراکم جمعیت را منبع ثروت میدانستند و بدین وسیله خود را برای خالی در مورد
 افزایش جمعیت دانستند . ولی سرانجام با اتمام ^{۱۰}طایفه ^{۲۰}مالتوس فرزند کهنه هلندی و نظریه
 کتابی بوسیله وی بنام "پژوهش در باره جمعیت" که با اظهار نظریه معروف خود ، در شماره
 افزایش جمعیت با اقتصاد هلندی در هر دو جهت و پنج سال در قبال افزایش عددی مواد غذایی
 وحشت و اضطرابی بوجود آمد .

بر اثر تحولاتی که در قرن نوزدهم بوجود آمد نادرستی طایفه مالتوس ثابت گردید و خود را برای
 باور دیگر در میان جمعیت شناسان و اقتصاددانان راه یافت که سرانجام در قرن نوزدهم مسأله
 بصورت قرار گرفتن تعادل بین جمعیت و وسوایط اقتصادی و تاثیر این دو بر هم در آمد .
 بطور کلی میتوان گفت کلیه طایفه‌ی که درباره جمعیت طی قرن‌ها عنوان شده است چنین
 خلاصه کرد :

THOMAS robert Malthus

۶- "علوم اجتماعی و سوسیال ساینس آن" تألیف دکتر احسان نسائی - صحت در سوزان سوسی

۱- طبقه طرفداران الزامی جمعیت

۲- طبقه مخالفین الزامی جمعیت

۳- طبقه طرفداران نجات جمعیت

۴- طبقه طرفداران حد مناسب جمعیت

این ظنورها را در اینجا بحث نمودیم الزامی جمعیت ، مسائل و مشکلات ناشی از آن

چگونگی برخورد با این مشکلات و اثرات این مشکلات و مسائل بر روی جمعیت می باشد .

“ فاکتور عوامل اقتصادی بر خصوصیات جمعیتی ”

بطور کلی در نتیجه پیشرفت اقتصاد ، امکانات مالی دولت ها پیشرفت منابع ، بهبود شرایط زندگی امروزه نسبت به سالهای پیشتر کاهش مرگ و میر باعث ایجاد تسهیلات بهداشتی و درمانی رایگان یا ارزان ، رفاه رفاه جمعیت اکثر کشورها رو با الزامی و مزایای که است و اساسی همین الزامی جمعیت خود زائیده مسائل و مشکلات فراوانی است که در نتیجه درمناظرهای اخیر دولتهایی که با الزامی سریع جمعیت مواجه بوده اند برای پیشگیری از مشکلات ناشی از آن دست با اقداماتی زده اند . مسلماً عواملی مانند درآمد ، ولادت ، مهاجرت ها و غیره در ازدیاد جمعیت و مشکلات ناشی از آن دخالت و نظر موثری دارند . اقتصاد به بار می رود -

خانواده های نژاد نسبت به خانواده های فرانسوی حریف و پیروز داشته است
 و تعلقات جامعه نژادمان نیز نشان داده که برخی گروه های نژادی کم درآمد نسبت به
 صاحبان مشاغل پر درآمد اولاد بیشتر دارند .

اصولاً در کشورهای طب مایه امروز شاید نظر طغی برای داشتن فرزند بیشتر
 باشد که در این مورد به نظریه "نیزه دوکاستر" اشاره می کنیم که عقیده دارد : " طب
 مواد غذایی و کمی مقدار پروتئین باعث تشدید و تقویت شهوات جنسی و از بار امکان تولید
 نسل می شود " ^۱ ^۲

بدنیا آمدن یک نوزاد در یک خانواده نظر معمولاً هزینه ای ندارد . غالباً کودکان قبل
 از یکسالگی میمرد و اگر هم زنده بماند به سنین بالا تر برسد بدون آنکه هزینه خاصی برای
 او صرف شود از هفت و هشت سالگی شروع بکار میکند و آن آور خانواده می شود و علت اینک
 چنین خانواده هایی هنوز با نیازمندیهای جدید آشنا نشده اند در صورتیکه اندکی پر درآمد
 همان افزوده گردد بجا استفاده از وسائل بهداشتی و درمانی با آنرا صرفه جویی حاصل می
 کند مطابق با آداب و رسوم آنها است می کند (هزینه های پرستاری و با بخاطر رفاہ جنسی

و شخصی که خانواده احساس میکند اندکی میزان ولادت بالا می‌رود و لذا در یک خانواده
بر جمعیت روستایی گردانندگان یا گرداننده خانواده باید بدست آوردن مزد بیشتر و زندگی
بهر و نیز بعلت نبودن طبقه ای جمعیت روانه شهرهای بر جمعیت فرستاده یا مشکلات -
تراوانی رهرو می‌شوند . که بهترین این مشکلات را بیان می‌داریم :

۱- مشکل سکونت و بعلت فقر و ناداری می‌بورد در بدترین شرایط در احوالهای تنگ و -

تاریک و غیر صحت زندگی کنند .

۲- کم بود درآمد و بالا بودن میزان هزینه‌های زندگی است که به آن طبه پدر و مادر هر دو

می‌بورد کار کند و اغلب کودکان بزرگتر مراعات از کودکان کوچکترند و مسلماً بیشتر یعنی آینده جانین
کودگانی که در مراحل مختلف صنی احتیاج به سرپرستی پدر و مادر دارند روشن است .

۳- اکثر روستاییان تحت تاثیر عوامل محیطی قرار گرفته و درآمد بسیار ناچیز آنها صرف

خرید مواد غیر ضروری می‌گردد .

۴- علاوه بر مشکلاتی که در بالا ذکر گردید در شهرها بعلت موجود نبودن مواد غذایی

که در روستا بقیمت ارزان و با اجناسی تهیه می‌شود و در نتیجه جمعیت زیاد شهرها هر تنگتری

حیاتی که قادر به تهیه آن هستند بر این گروه‌ها تاثیر ناخوش در رژیم غذایی خانواده که

از نیازهای اولیه زندگی بشمارست پیش می‌آید و مسلماً این تغییرات در جهت صنی خواسته

بود و زودتر از همه آثار آن در نزد کودکان که سرمایه آینده کشورند باید ملاحظاتی طبقه‌بندی

گردانندگان چرخ اجتماعی با عدد میلادی کند و چنان کودکانی در صورت زنده ماندن به
 طور حتم اکثر آن چهار اختلال و جنب ماندگیهای روانی و جسمانی خواهند شد .
 در زبان ما بعد از دو سوم مردم جهان در " سرزمین های قهقهه ستی " ^{۱۰} روزگاری گذرانند
 و اگر چاره ای نشود در آغاز هزاره سوم میلادی نیز وضع چنین خواهد بود و شاید هم پسر
 تعداد قهقهه ستان افزوده شود . جمعیت آذربایجان خواهد بالغ و کثرت مردمان موجب تسلسل
 بیشتر خواهد شد و تسلسل موجب آذربایجان جمعیت .

در دوران های گذشته جمعیت زیاد باعث فقر بود و فقر موجب بیماری و آزار داشتن مرگ و میر
 میشد و تعدادی در وضع جمعیت بوجود می آورد ولی امروزه هر چند که جمعیت زیاد موجب
 فقر میشود ولی چون مرگ ارتباط خود را با میزان درآمد ها تقریباً از دست داده است لذا
 جمعیت بطرف فقر و نابسامانی رو با افزایش میرود و جمعیتهای پدیدار نمی گردد .

" یکی از نتایج اقتصادی و اجتماعی وضع نامطلوب بهداشتی و در دوران گذشته
 و قلت نیروی کار انسانی و بهره ریزی ناچیز آن است که شی . ۲۰ الی ۶۰ کفزار کشورهای -
^{۱۱}
 بهر طرفه میماند "

۱- جزوه تغذیه و اکوب غناسی .

۲- کشورهای توسعه نیافته - صحت عمومیات طب انبارگی صفحه ۲۲

بسیار اتفاق می افتاد که در دوره ای از زمان جمعیت نسبت به منابع نفتی گورد امسسا
تورا بعضی همکارهای همه گور زیادی جمعیت را نابود می کردند و یک نوع تعادلی در کشور
برقرار می شد .

در گذشته الزامی جمعیت همواره تقویه بهتر شدن وضع اقتصادی بود و آن قطعی
می کرد و حال آنکه امروز جمعیت بدلیل استفاده از وسایل بهداشتی و درمانی بیشتر رو باز می آید
است ولی سطح زندگی در همان مرحله حداقل حیاتی باقی مانده است هدف باید ایجاد
یک رابطه مجدد بین دو عامل جمعیت و منابع باشد رسیدن به تعادلی تازه در سطح بالا -
مانند آنکه که در مغرب زمین به چشم می خورد . اگر توجه کنیم که قسمت مهمی از جمعیت بسیاری -
از کشورهای توسعه نیافته نیازند بهای خود را در خارج از محیط داد و ستد های تجاری و وسیله
" تعالیتهای خانوادگی " تامین میکند و بیشتر به بزرگی عدم تعادل بین جمعیت و منابع
می سریم " ۱ "

گرمسادی و فقر تجاری از لحاظ تاریخی مشخص طلب ماندگی نیستند و همواره وجود -
داشته اند آنچه که ما دیده طلب ماندگی می نامیم و درسی و چهل سال اخیر بشهر رسیده است
مبارکت از عدم تعادل دائم افزایشی که در میان آنها و منابع پدیدار شده است و این عدم

معادل در افروشد نهاد جمعیت و از یاد نسبت ناچیز ممانعتی که در اختیار جمعیت ها است
بوجود آمده است. ولی مسأله ای که هرگز نباید فراموش کرد اینست که الزامی جمعیت را حاصل
طب مائده کی دانستن بهمان اندازه نادرست است که طب مائده کی را موجب الزامی جمعیت
محموب کردن.

الزامی جمعیت به خودی خود هرگز انگیز نیست و در بسیاری از کشورهای طب مائده -
مانند آنکه که قبلا نیز اشاره شد میزان الزامی جمعیت کمتر از کشورهای پیشرفته است.
ایولا کویست معتقد است، الزامی جمعیت یکی از بارزترین ملامت و جلوه های طب التارکسی
است و تقلیل جمعیت انسانی ممالک طب التارکسی راه حل مشکلات اقتصادی و ممالک بهبودی
وضع آنهاست. ۲۰*

لیکن این نظریه چنانکه اشاره رفت امروزه مورد شناخته شده.

Yves Lacoste

-۱-

۲- کشورهای توسعه نیافته - انتشارات توسعه مطالعات و محذیات اجتماعی - فصل دوم صفحه

• رابطه جمعیت با ضرایب

از دید جمعیت‌شناسی بصورت یک ساله حد در می‌آید که با افزایش ضرایب همراه باشد. زیرا هماهنگی بین این دو عامل ایجاد نخواهد شد و یکی از خطرات و افسوس‌ناکی از آن خطر کم‌طبی می‌باشد.

• رابطه جمعیت با درآمد و مصرف

تولیع نسبی جمعیت و تعداد افراد خانواده نیز صرف‌تأثیر دارد. جمعیت جوان در مقایسه با جمعیت سالخورده نسبت بیشتری از درآمد خود را در راه احتیاجات غذایی مصرف میکند. خانواده‌های بی‌اولاد صرف‌مواد غذایی همان‌چنان کمتر از خانواده‌هایی است که اولاد متعدد دارند.

در قدیم کودکان برای خانواده خود خیرات پوشاک که آنهم بسیار ناچیز بود هزینه دیگری نداشتند و از سنین بسیار پایین (۲ تا ۱۰ سالگی) شروع بکار میکردند ولی اکنون جوانان تا ۱۵ و گاهی ۲۰ سالگی (خصوصاً در شهرها) وارد کار نمی‌شوند و در طول زندگی صرف‌کنندگی صرف‌کننده هستند. زمانیکه تعداد افراد خانواده و بطور کلی تعداد صرف‌کنندگان افزایش یابد تقاضای کالاها و خدمات اولیه که جوابگوی ضروریترین احتیاجات است از دید خواهد یافت.

اگر افزایش جمعیت کشورهای مختلف جهان را با افزایش تولید مواد غذایی مقایسه

کمیت حاصله در بسیاری از موارد مشاهده میکنیم که افزایش مواد غذایی بزرگت چیران -
جمعیت تازه وارد را می کند .

* مطابق گزارش دفتر آثار و وزارت اقتصاد (مربوط به خرداد ماه سال ۶۶) در سال ۵۰ میلادی
۲۰۹۵/۷ میلیون ریال (۵۲٪ ک سرایه) در رشته صنعت مواد غذایی سرمایه گذاری شده است
با وجود این بر اساس تحقیقات پراکنده ای که توسط استریشی فلدیه و مسیون فنی سازمان خواربار
و کشاورزی سازمان ملل متحد انجام گرفته نتایج آن در اختیار دولت ایران گذاشته شده است
نشان میدهد که هنوز عده نسبتاً زیادی از هموطنان ما به علت عدم توانایی در بدست آوردن مواد
غذایی مخصوصاً مواد پروتئینی از گرسنگی مزمن رنج می برند .^۱

افزایش جمعیت در زمان ما با بقدری سریع است که تولید کشاورزی باید به مقداری قابل توجه
هرسال ازدیاد یابد . ذکر این مطلب لازم است که طبعاً کمی مصرف مواد غذایی هرچه باقیماند
ام از کمی تولید کمی درآمد فردی و تاثیر کجود این موارد در مرگ و میر یک جمعیت
خصوصاً مرگ و میر نوزادان بسیار مؤثر است . بهترین شاخص برای تعیین وضع مرگ و میر در یک کشور
میزان مرگ و میر اطفال است .^۲

در خانواده های کثیرالاولاد که در ضمن درآمدشان نیز در سطح بسیار پائین است

۱- کنترل تولید - تالیف دکتر کیهان - بخش کشاورزی صفحه ۲۴۳

۲- کنترل تولید - دکتر کیهان - فصل ۱۴ صفحه ۲۳۰

صرف مواد غذایی پوشاک و مسکن در مرحله اول قرارداد و وقتی در کالاهای مصرفی دیده می شود زیرا خانواده بعلت کمی درآمد و از بیاد اولاد فقط قادر است که احتیاجات اولیه را آنها در سطح بسیار پایین تامین نماید و اثراتی که می تواند این امر داشته باشد در چندین جهت است:

اولاً: چون خانواده فقیر قادر نیست بطور کافی احتیاجات غذایی فرزندان خویش را تامین نماید آنان همواره در یک حالت نرسیده بسر بوده از نظر عاطفی و جسمی دچار اختلالاتی خواهند شد که در کهن و قدیم شخصیتان بسیار موثر است و از نظر جسمی بعلت ناتوانی متعدد همه گونه بیماریها بخصوص بیماریهای طوفی می باشد.

ثانیاً: چون خانواده چیزی جز یک غذای ناکافی ندارد که در میان نهاده و کمبود نماید فرزندان بخصوص نوجوانان خانواده که نسبت فرایط خاص هستند نسبت به آنچه که ندارند به شدت احساس محرومیت نموده روح و عواطفشان دستخوش ناکامیها و تعارضات گوناگون میگردد و چون از طرف خانواده نمی توانند این ناکامیها را ارضاء نمایند و از نظر مسکن نیز در محلات نامناسب و ناصالح زندگی میکنند و اغلب در سلك جوانان و نوجوانانی که تشکیل گسره های ضد اجتماعی میدهند در می آیند و از طریق نامشروع در صدد ارضاء احوال و آرزوهای خویش بر می آیند.